

HANDLINGSPLAN

Forebygging av mobbing og vold

Strømmen videregående skole

Fra skole til arbeidsliv

31.08.2022

Innhold

Innledning	3
Definisjoner.....	3
Lovverk	4
1.0 Forebygging	6
2.0 Avdekking.....	7
2.1 Årlige undersøkelse av omfanget av mobbing ved skolen	7
2.2 Kommunikasjon lærer – elev – foresatte	7
3.0 Problemløsning og dokumentering ved mistanke eller kunnskap om mobbesaker	7
3.1 Aktivitetsplikt (§ 9 A-4) for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø.....	7
• En plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom.....	8
• Blikket må være «finmasket» og fange opp alle former for mobbing og andre krenkelser og være bevisst på når og hvor dette kan skje.....	8
• «gripe inn» skjer umiddelbart og er rettet mot å stoppe en situasjon som pågår og er forholdsvis akutt, eksempelvis bryte opp en slåsskamp, stanse annen fysisk krenkelse, en utfrysningssituasjon eller elever som krenker andre elever verbalt uten stå i fare for å skade seg selv eller krenke elever for å få stanset situasjonen	8
3.2 Skjerpa aktivitetsplikt (§ 9 A-5) dersom en som arbeider på skolen, krenker en elev.....	10
4.0 Videreføring	10

Innledning

Skolens ansvar er å fremme et trygt og godt skolemiljø og å forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser.

Handlingsplanen er holdt i fire deler: forebygging, avdekking, problemløsning og videreføring.

I denne sammenhengen har skolen følgende utgangspunkt:

- Skolen skal anerkjenne elevenes opplevelse av skolemiljøet
- Pedagogisk forankring med utgangspunkt med referanse til Konsekvenspedagogikk i arbeid med elevenes sosiale handlingskompetanse
- Skolens serviceerklæring
- Skolens ordensreglement
- Miljøarbeider i full stilling
- Utdannede pedagogiske veiledere

Mål: Alle elever skal oppleve et trygt og godt arbeidsmiljø på skolen fritt for krenkende adferd.

Definisjoner

Skolen benytter følgende definisjoner av krenkende adferd:

***Mobbing** er gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing. Atferden må finne sted to eller flere ganger i måneden eller oftere for å være mobbing. (Elevundersøkelsen)*

***Utestenging** betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.*

***Vold** innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.*

***Rasisme** innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.*

***Diskriminering** betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse. (Utdanningsdirektoratets brosjyre om elevenes skolemiljø)*

***Mobbing og utestengning på sosiale medier** innebærer å ikke få være med i grupper på sosiale medier, å aldri få kommentarer eller likes på bilder eller andre ting, å få sårende eller stygge meldinger, bilder og videoer og at noen sprer bilder eller video av noen som er nakne.*

Lovverk

§ 9 A-9 Informasjonsplikt og rett til å uttale seg:

«Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til fylkesmannen etter § 9 A-6.»

Kapittel 9 A. Elevane sitt skolemiljø

- **§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet**
Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.
- **§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø**
Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.
- **§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid**
Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.
- **§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø**
Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.
Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.
Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.
Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.
Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå:

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

- **§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev**
Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks
- **§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker**
Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd.

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

1.0 Forebygging

Mål: Alle elever skal oppleve et trygt og godt arbeidsmiljø

- Elevens egen opplevelse er avgjørende og gjelder for **alle** elever
- Lærere utøver tydelig ledelse på en slik måte at klassen/gruppen oppleves som et trygt sted for alle elevene
- Relasjonen mellom lærer og den enkelte elevs foresatte er preget av respekt, tillit og samarbeidsvilje
- Alle ansatte har en plikt til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom
- Blikket må være «finmasket» og fange opp alle former for mobbing og andre krenkelser og være bevisst på når og hvor dette kan skje

Oppgave	Ansvar	Frist
Introduksjonsuke ved skolestart:		
Presentasjon av skolens serviceerklæring med hva som forventes av elever på Strømmen videregående skole og hva elever kan forvente av skolen.	Kontaktlærer	Første skoleuke
Presentasjon av skolens pedagogiske forankring med punkter for arbeid med sosial handlingskompetanse.		
Gjennomgang av skolereglementet.		
Hva er krenkende atferd? <ul style="list-style-type: none"> • Presentasjon av skolens rutiner ved mobbing og vold. • Hva er konsekvensen for den som mobber eller utøver vold? Påtale, nedsatt karakter i atferd, bortvisning, tap av rett til videregående opplæring (§§ 8-3, 8-4 i skolereglementet) Saksbehandling, erstatning, anmeldelse av straffbare forhold (§§ 9, 10 og 11 i skolereglementet) <p>_____</p> Møte for foresatte		
I løpet av de første ukene ved skolestart		
Andre forebyggende aktiviteter:		
System og maler for kontaktlærers elevsamtaler fem ganger i løpet av skoleåret (IKO – modellen)	Kontaktlærer/	august, september/oktober, januar, mars, mai /juni

Skolen deltar hver høst i VIP-prosjektet (Veiledning og informasjon om psykiske problemer og lidelser) i samarbeid med skolehelsetjenesten.	Skolehelse-tjenesten, Rådgivere, Kontaktlærer.	oktober
Elevundersøkelsen og Kvalitetsundersøkelsen har spørsmål om mobbing.	Utviklingsleder/ Skolemiljøutvalg	januar
Ansatte på skolen øver på hvordan man skal håndtere ulike vanskelige situasjoner, som man kan oppleve på skolen i forbindelse med mobbing og trakassering. Holdninger og verdier diskuteres i kollegiet.	Skoleledelsen	Med jevne mellomrom i løpet av skoleåret.

2.0 Avdekking

Mål: Mobbing som foregår i og ved skolen blir avdekket

2.1 Årlige undersøkelse av omfanget av mobbing ved skolen

- Fem årlige IKO-samtaler mellom kontaktlærer og elev
- Kvalitetsundersøkelsen (Vg2 + Vg3)
- Elevundersøkelsen (Vg1)

Resultatet behandles i skolemiljøutvalg og personalmøte

2.2 Kommunikasjon lærer – elev – foresatte

- Mobbing tas opp i faste og situasjonsbestemte elevsamtaler mellom elev og kontaktlærer
- Mobbing tas opp i konferansetimer med elever og foresatte for elever under 18 år

3.0 Problemløsning og dokumentering ved mistanke eller kunnskap om mobbesaker

Mål: Skolen tar ansvar for å stoppe mobbing og krenkende adferd.

3.1 Aktivitetsplikt (§ 9 A-4) for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Skolens fellesstrategi skal sikre at elev, lærere eller foresatte som tar opp en mobbesak vet at den blir raskt og riktig behandlet. Alle som oppholder seg regelmessig på skolen omfattes av Aktivitetsplikten. Denne består av 5 delplikter:

Handlingsløyfa

Delplikt 1: Følge med

- En plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom
- Blikket må være «finmasket» og fange opp alle former for mobbing og andre krenkelser og være bevisst på når og hvor dette kan skje
- Barn og unges opplevelse skal anerkjennes og legges til grunn, jf. § 9A-2.

Delplikt 2: Gripe inn mot krenkelser dersom det er mulig

- «gripe inn» skjer umiddelbart og er rettet mot å stoppe en situasjon som pågår og er forholdsvis akutt, eksempelvis bryte opp en slåsskamp, stanse annen fysisk krenkelse, en utfrysningssituasjon eller elever som krenker andre elever verbalt uten stå i fare for å skade seg selv eller krenke elever for å få stanset situasjonen

Delplikt 3: Varsle rektor (vedlegg 1) ved mistanke eller kjennskap

- Dette gjelder ved *all* mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Rektor kan delegere oppgaven, men aldri ansvaret
- Det er ikke et mål å løse den på lavest mulig nivå men løftes til riktig nivå
- Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller

Delplikt 4: Undersøkelsesplikten

- Inntreffer når en som arbeider på skolen, har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke «har et trygt og godt skolemiljø»

- Lav terskel for at undersøkelsesplikten utløses
- Undersøkelsesplikten handler om å undersøke hva som ligger bak elevenes opplevelse eller noens mistanke
- Handler ikke om bevis men skal få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevenes opplevelse og hvilke forhold i elevenes omgivelser som påvirker hvordan de opplever skolemiljøet. Evt. å avklare og opplyse forhold tilbake i tid eller forhold utenfor skoletiden og skolens område, dersom slike forhold påvirker elevenes hverdag på skolen

Delplikt 5: Sette inn tiltak (tiltaksplikten)

- Skolen har plikt til å sette inn tiltak som er egnet til å sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø samt følge opp tiltakene, evaluere virkningen og eventuelt legge til eller endre tiltak dersom det er nødvendig for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø
- Lav terskel for at tiltaksplikten utløses
- Tilstrekkelig at en elev forteller om noe han eller hun utsettes for som er vanskelig, eller at eleven på annen måte gir uttrykk for at det ikke er trygt og godt å være på skolen
- Tiltaksplikten utløses også av at undersøkelser skolen har utført på eget initiativ, viser at en eller flere elever ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Lovstridig å bagatellisere eller avvise elevens opplevelse
- Utfordring: Eleven vil ikke innrømme. Skolen må ta stilling til om det er nødvendig med tiltak også der eleven er motvillig. Det kan i noen tilfeller være barnets beste å sette inn tiltak selv om eleven ikke ønsker det
- Tiltakene må være lovlige – innenfor rammene til opplæringsloven og annet regelverk og skal baseres på faglige vurderinger. Tiltakene kan rettes mot den/de som blir krenket, mot den/de som krenker, mot tilskuere, gruppe-/klassemiljøet og/eller skolemiljøet (individtiltak og systemtiltak)
- Ved inngripende tiltak kan rektor fortsatt fatte vedtak om bortvisning, se oppl. § 9A-11. Skoleeier kan fortsatt fatte vedtak om tvungent skolebytte, se oppl. § 8-1 (4)
- Skolen skal følge opp saken og evaluere om tiltakene de har satt inn, har hatt den tilsiktede virkningen. Evaluering skal tidfestes i aktivitetsplanen. Dersom evalueringen viser at elever fortsatt opplever krenkelser, skal evalueringen føre til at det for eksempel iverksettes andre tiltak eller mer intensive tiltak. Elever/foresatte skal involveres i evalueringen av tiltakene

Dokumentasjonsplikten, aktivitetsplikt og aktivitetsplanen

- Krav til skolen om å lage en skriftlig aktivitetsplan (**vedlegg 2**) i § 9A-4 (6) når det skal gjerast tiltak i ei sak
- Skolen skal dokumentere arbeid som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten (i 1. til 5. ledd) i enkeltsaker. Både de fem delpliktene samt høring av barn og vurdering av barnets beste etter 5. ledd
- Aktivitetsplanen skal være et levende dokument
- Skolens aktivitetsplikt varer så lenge en elev opplever at det ikke er trygt og godt å være på skolen, **OG** det finnes tiltak som er egnede og lovlige for å sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø

- Skolen har oppfylt aktivitetsplikten når den i en konkret sak har gjort alt som med rimelighet kan forventes (standard) på de ulike stadier, for å sikre at elevene får et trygt og godt skolemiljø
- Det vil kunne være tilfeller der skolens aktivitetsplikt er oppfylt i en konkret sak selv om eleven og foreldrene ikke er fornøyd med skolemiljøet. Om eleven/foreldrene ikke er enige, kan de få saken prøvd av Fylkesmannen, jf. § 9A-6

3.2 Skjerpa aktivitetsplikt (§ 9 A-5) dersom en som arbeider på skolen, krenker en elev

- En egen regel om skjerpet aktivitetsplikt i saker der en som arbeider på skolen, krenker elever
- Skjerpelsen innebærer at en som arbeider på skolen, som mistenker eller kjenner til at en annen som arbeider på skolen, krenker en elev, straks skal varsle rektor som igjen skal varsle skoleeier
- Dersom det er en i skoleledelsen som krenker en elev, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke eller kjennskap til krenkingen
- Denne type saker skal undersøkes straks, og tiltak skal settes inn umiddelbart.
- Kravene som følger av aktivitetsplikten i § 9 A-4, gjelder også i forbindelse med den skjerpede aktivitetsplikten med samme personkrets
- Den skjerpede aktivitetsplikten kan sammenlignes med alminnelige regler om rett til å varsle om kritikkverdige forhold i en virksomhet, jf. aml. § 2-4. Forskjellen er at etter oppl. § 9A-5 får de som arbeider på skolen, en plikt til å varsle

4.0 Videreføring

Mål: Skolens arbeid med å forebygge, avdekke og stoppe mobbing foregår kontinuerlig

Handlingsplanen og retningslinjer for skolens arbeid med elevenes skolemiljø skal være et aktivt verktøy ved Strømmen vgs. Det er derfor nødvendig med en årlig gjennomgang for å vurdere om planene fungerer, eller om det er nødvendig med justering og forbedring.

1. Skolemiljøutvalget er ansvarlig for en årlig gjennomgang av handlingsplanen og retningslinjene
2. Årlig gjennomgang handlingsplanen og retningslinjene presenteres for elevrådet, skoleutvalget, skolemiljøutvalget og på et personalmøte innen uke 40